

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ПЕДАГОГИКА КАФЕДРАСИ
ПЕШКУ ТУМАНИ 2-СОН КАСБ-ҲУНАР МАКТАБИ**

**ПРОФЕССИОНАЛ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА
ДУАЛ ТАЪЛИМНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ
ЗАМОНАВИЙ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ ВА
РИВОЖЛАНИШ ОМИЛЛАРИ**

Республика илмий-амалий конференция материаллари

Бухоро-2021

O`RTA OSIYO JADIDLARINING YANGI USUL MAKTABLARI FAOLIYATIDAN LAVHALAR

J.J. Majidov - BuxDU Jahon tarixi kafedrasi o`qituvchisi

G.E. Rajabova - BuxDU Tarix ta`lim yo`nalishi talabasi

XX asrda Turkiston o`lkasida Jadidlar tomonidan xalqning ma`naviyatini bouitish, o`rta asrlarga xos qoloqlik va xurofotlardan ozod etish, demokratiya tizimini o`rnatish orqali ozod va farovon jamiyat qurish kabi g`oyalar ilgari surilgan. Buning uchun avvalo yoshlar tarbiyasi g`oyat muhim ahamiyat kasb etgani holda, barcha taraqqiyparvarlarning e`tibor va e`tirof markazida bo`lgan.

Shu maqsadda yangi usul maktablari tashkil etilgan. Bu turdagi maktablar - musulmon maktablarining ta`lim usuli va dasturlarini isloh qilib, bolalarga ona tilidan xat-savod o`rgatgan va g`oyalarni ilgari surgan o`quv yurtlari demakdir. Dastlab Qirimning Bog`chasaroy shahrida 1884 yilda Ismoilbek G`aspirali tomonidan tashkil etilgan va u "Usuli savtiya tadrijiya" ya`ni, rivojlanuvchi tovush usuli maktablari bo`lgan. XIX asrning oxiri XX asr boshlarida Turkistonda tijorat va sanoatning rivojlanishi bu sohalarni boshqara oladigan shaxslarni yetishtirish ehtiyojini tug`dirgan.

Ko`p asrlik maktabxonalar yoshlarga zarur dunyoviy bilim va ko`nikma bermas edi. Shuning uchun yangi usulda ta`lim berayotgan maktablar ochila boshlandi. 1893 yil Buxoro amiri Abdulahadxon ruxsati va Mo`minxo`ja Vobkendiy va G`ijduvonlik Domla Fozil sa`y-harakati bilan dastlabki yangi usul maktablari ochildi. Turkiston hududida keying yangi usul maktablari 1898 yil Qo`qonda Salohiddin domla va Samarqanddagi Paxta zavodi huzurida tatar vulliflari tomonidan ochilgan.

Mahaliy aholi tomonidan bu davrda bu turdagi maktablar "No`g`oy maktab" deb atalgan. 1900 yildan boshlab Toshkentda Jadidchilik harakatining yirik namoyondasi Munavvarqori Abdurashidxonov, Samarqandda Abduqodir Shakuriy tashkil qilgan Yangi usul maktablari o`z ishini boshlagan. Bunday maktablar Andijon va Namanganda, Xiva xonligida ham ochilgan.

1908 yil Buxoroda Burhonov tomonidan tashkil etilgan boshqa Yangi usul maktabi ko`p o`tmay yopib qo`yilgan. Yangi usul maktablarida maktabxonadagi yakka o`qitish usulidan sinfga dars berishga o`tilgan. Sanflarda Geografiya xaritalari, Globus va boshqa shu turdagi ko`gazmali qo`llanmalar mavjud bo`lgan. Yangi usul maktablarida xat-savod bolalarning ona tilida tovush usuli - "Usuli savtiya" o`rgatilgan. Maktablar asosan 1-4 sinflardan iborat boshlang`ich maktablar bo`lgan.

1913-1914 o`quv yilidan ayrim joylarda ikki bosqichli tizim joriy qilina boshlanadi. Bu tizimdagi maktablar "Namuna maktablari" deb atalib, ularning birinchi bosqichi tahriziy, ya`ni, boshlang`ich sinflar, ikkinchi bosqichi Rushdiy, ya`ni, "Yuqori sinflar" deb atalgan. Xususan, Abdurashidxonovning namuna maktabi Shakuriyning Samarqanddagi va A. Ibidiyevning Qo`qondagi maktabida Rushdiy tipdagi sinflar ham ish boshlagan.

Shu bilan bir qatorda Yangi usul maktablarida bir qator dolzarb muammolar ham mavjud edi. Ammo ta`kidlash joizki, muammolarning aksariyati ularning faoliyatiga to`sqinlik qila olmagan. Masalan, ulrning hech biri uchun maxsus binolar qurilmagan. Ular xususiy bo`lib, ko`p hollarda xususiy maktablar uchun muallimning o`z uyidan yoki biror bo`sh turar joy binolaridan hamda ba`zi shaxslarning "Tashqi hovli"(XX asrning oxirlariga qadar mahalliy aholining turar joyi "Ichki hovli" va "Tashqi hovli" qismlaridan iborat bo`lgan)laridan foydalanilgan.

Chor hukumati amaldorlari bunday maktablar milliy madaniyatning o`shishiga yordam berishidan cho`chib, podsho hokimiyati uchun xatarli deb hisoblashgan. Shuning uchun ularning faoliyatini bo`g`ib qo`yadigan turli choralar ko`rildi. Xususan, 1911 yilda mahalliy millat maktablarida (Rus-tuzem maktablaridan tashqari) o`quvchilar qaysi millatdan bo`lsa muallim ham shu millatdan bo`lishi kerakligi haqida qaror qabul qilindi.

O`uv jarayonidagi darslar muayyan maktab rahbari va muallimlar tomonidan tuzilgan o`quv rejasi va darsliklar asosida olib borilgan. Masalan, A. Shakuriy o`z maktabining 1-2 bosqich sinflari uchun o`uv dasturi va rejasini Behbudiy bilan birga tuzgan. Yangi usul maktablarida dunyoviy fanlar bilan bir qatorda diniy fanlar ham o`qitilgan. "Alifbe" kitobi bilan "Alifboyi Qur`oniy" ham o`rgatila boshlangan. Dunyoviy fanlardan Fizika, Kimyo, Geometriya, Arifmetika, Geografiya, ayrim maktablarda 4- sinfdan Rus tili ham o`qitilgan. Rus tilidan imtihonlar Toshkentdagi ikki bosqichli rus-tuzem maktabida o`tkazilgan va o`uvchilar bilimi 5 ballik tizim asosida baholangan.

Yangi usul maktablarida yuqori sinflar uchun Fizika, Kimyo, Geometriya kabi o`quv fanlaridan o`zbek tilida darslik, o`quv qo`llanmalari bo`lmagan. Muallimlar bu fanlar bo`yicha tatar, turk tillarida nashr etilgan qo`llanmalardan foydalanishga majbur bo`lishgan. Ayrim muallimlar o`zlari darslik yozib shu asosida ta`lim berganlar.

Saidrasul Saidazizov "Ustodi avval" (1902), Behbudiy "Risolai asbobi savod"(1904), "Risolai Jug`rofiya umroniy" (1905), Munavvarqori "Adibi avval", "Adibi Soniy"(1907), Abdulvohid Burhonov "Rahbari xat"(1908), Fbdulla Avloniy "Birinchi muallim" (1910) "Ikkinchi muallim"(1912), Rustambek Yusufbek o`g`li "Ta`limi avval", Ibodiyev "Ta`sil ul- alifbo" darslilarini yozib nashr etishgan.

1904-1905 yillarda rus- yapon urushi, 1905-1907 yillarda bo`lgan 1- rus inqilobi, 1908- yilda Turkiyada bo`lgan Yosh Turklar inqilobi jadidlar dunyoqarashiga kuchli ta`sir ko`rsatdi. Jadidlar o`z gazeta va jurnallari, yangi usul maktablari, turli kutubxona va qiroatxonalar, havaskor teatr truppalari tevaragida to`planishar edi. Ularning ko`pchiligi shu davrning ko`zga ko`ringan ijodkorlari-shoir-u yozuvchilar edi. Ular o`z asarlari bilan tarixan yangi milliy adabiyot yaratdilar.

Jadidlar musulmon maktablarining ta`lim usuli dasturlarini isloh qilib yangi usul maktablarini ochishgan. 1900 yilda Toshkentda Munavvarqori tashkil qilgan yangi usul maktabi ish boshlagan. Keyinchalik u namuna maktabiga aylantirilib, unda 5-6 sinf kabi yuqori sinflar bo`lgan.

Turkistondagi dastlabki oliy o'quv yurti Turkiston xalq universiteti (hozirgi O'zbekiston Milliy universiteti)ning 1918 yilda Toshkentda ochilishi ham jadidlar faoliyati bilan bog'liq. Munavvarqori Abdurashidxonov tashabbusi bilan 1918 yil 12- mayda Turkiston xalq universiteti tarkibida musulmon xalq dorilfununi tashkil qilinadi. 1919 yil Toshkentning eski shahar qismida Jadidlar tashabbusi bilan Turkiston xalq konservatoriyasining milliy (Eski shahar) bo'limi tashkil etildi.

Jadid ma'rifatparvarlarining milliy o'zlikni anglash borasidagi muhim ishlaridan biri yosh avlod ma'rifatida diniy ta'limga alohida e'tibor qaratishi bilan belgilanadi. Avvalambor, diniy ruhda yosh avlodning xatsavodini chiqarish, diniy e'tiqodni mustahkamlash, din tarixini bilishga alohida diqqat qildilar. Birgina o'quvchilar uchun islom dini tarixini o'rgatishga mo'ljallangan bir qator darsliklar yaratildi. Munavvarqori Abdurashidxonovning "Havoju-diniya" Abdulla Avloniyning "Muxtasari tarixi anbiyo va tarixi islom", Abdurauf Fitratning "Muxtasar tarixi islom" kabi darsliklari shular jumlasidandir.

Mahmudxo'ja Behbudiy, Munavvarqori Abdurashidxonov, Shakuriylar xalqni tez va qisqa fursatda savodli qilish uchun yangi usul maktablarini tashkil qilishda ularning har biri o'z maktablari uchun dasturlar va dars jadvallari tuzib darslik va o'quv qo'llanmalar yaratishda ular diniy bilim berishdan tashqari, yozish, o'qish hisobni o'rgatish bilan bir vaqtda jug'rofiya, tibbiyot, fors, arab, rus tillarini o'qitishni yo'lga qo'yishdi.

Behbudiy, Munavvarqori Abdurashidxonov, Shakuriy xalq ommasining ko'proq yuqori qatlamini ziyoli qilish orqali o'z maqsadlarini amalga oshirishni maqsad qilgan bo'lsa, Abdulla Avloniy esa "ilm-ma'rifat shunday bir vositaki, uning yordamida butun bir ijtimoiy tuzumni yaxshi tomonga o'zgartirish mumkin, lekin buning uchun ma'rifat ishlariga hammaning manfaatlarini birga qo'yish kerak", degan barcha davrlar uchun dolzarb fikrni ilgari surishdi va anashuni hisobga olib maktablar tashkil etishdi.

Turkiston jadidlari tomonidan amalga oshirilgan bu kabi ta'limiy islohotlar, ayniqsa, shu masalaga yo'naltirilganligi bilan Ismoil Ga'spirali tomonidan ilgari surilgan Qrim jadidchiligidan qaysidir ma'noda farq qilar edi. Yangi usuldagi maktablar Qo'qon, Toshkent, Samarqand, Buxoro, Xiva kabi tarixiy shaharlarda, ularga tutash bo'lgan shahr va qishloqlarda tashkil etilganligining ham tarixiy ahamiyati beqiyosdir. Sababi, bu shaharlar azal-azaldan ilm-ma'rifat maskani sifatida e'tirof etiladi. Shu asnoda, ko'hna tarix charxpalagida toblangan xalqimizning bunday turdagi yangi usul maktablariga ehtiyojmandligi hech zamonda, hech qaysi bir tadqiqotchini ajablantirmagan.

Xulosa o'rnida shuni alohida e'tirof etish mumkinki, Jadidlar tomonidan Yangi usul maktablarining tashkil etilishi tom ma'noda millatning avvalo ma'naviy hayotini yuksaltirish asnosida kelgusida zamonaviy jamiyatda uning xalqaro darajadagi mavqeini yuksaklarga ko'tarishga qaratilgan edi. Ta'lim sohasidagi bu kabi islohotlar Chor hukumati matasaddilari va mahalliy diniy mutaasiblar tomonidan qoralanib ma'lum ma'noda ta'qib ostiga olingan bo'lsada, ular bu harakatlardan oz bo'lsada chekinishmadi, harakatdan to'xtashmadi. O'sib kelayotgan yosh iste'dodli yoshlarga Turkiston o'lkasining rivojida kelgusidagi harakatlantiruvchi asosiy kuchi sifatida qaralib, ularning bir qanchasi Turkiya va

Olmoniya kabi xorijiy mamlakatlarga o`qishga yuborilganligi bir qator tarixiy manbalarda qayd etilgan. Zero, Abdulla Avloniy g`oyat o`rinli ta`kidlaganidek: "Tarbiya biz uchun yo hayot, yo mamot, yo najot, yo saodat, yo falokat masalasidir".

МУНДАРИЖА

1-ШЎЪБА. ПРОФЕССИОНАЛ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ДУАЛ ТАЪЛИМНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ	
ҚАХХОРОВ В.Ҳ. Ўрта бўғин кадрларни тайёрлаш давр талабидир	4
ҚОБИЛОВ Ҳ. Ҳ. Профессионал таълим муассасаларида дуал таълимни ташкил этишнинг замонавий тенденциялари ва ривожланиш омиллари	5
ЧОРИЕВ Т. Дуал таълими ва уни такомиллаштиришнинг ҳуқуқий асослари	7
МАҲМУДОВ Б.Х. Илмийликка асосланган дуал таълим	11
ВАЛИЕВ М.Ш., МАҲКАМОВ А.Х. Дуал таълимни такомиллаштиришда малака ошириш ва қайта тайёрлашнинг ўрни	13
МУҚИМОВ К., НОМОЗОВА Д., САЛИМОВА М. Олий ўқув юртларида физика ва бошқа табиий фанларни ўқитишда янги билимлардан фойдаланиш муаммолари	14
ХУДОЯРОВА Г.Б. Профилактика аддиктивного поведения старших подростков посредством духовно-нравственных ценностей в профессиональном образовании	19
ОЛИМОВ Ш.Ш. Профессионал таълим муассасаларида дуал таълимни ташкил этишнинг долзарб муаммолари	23
ҲАКИМЖОНОВА Ҳ.Х. Профессионал таълим муассасаларида дуал таълимни ташкил этиш	26
РАҲМАТУЛЛАЕВА Д.Р. Профессионал таълим муассасаларида ўқувчиларни тадбиркорликка йўналтириб ўқитиш	28
ҲАСАНОВА Г.Д., ТОЖИЕВА М.В. Дуал таълим: муаммо ва ечимлар	31
ВАЛИЕВА Ф.Р., АТАЖАНОВА Д.Б. Профессионал ва олий таълим тизимида узвийликни таъминлашнинг педагогик шартлари	37
АВЛИЯҚУЛОВ А. Профессионал таълим муассасаларида дуал таълим асосида ўқув жараёнини ташкил этиш	40
РАҲМАТУЛЛАЕВА Д. ХОДЖАБАЕВ А.Р. ИСМАИЛОВА З.К. Профессионал таълим муассасаларида “дуал” таълим тизимининг жорий этилиши	44

ГАФФАРОВ Х.Р., РАВШАНОВ Б.Х. Олий таълим тизимида дуал таълимнинг аҳамияти	46
QAHNOROV V., USMONOV E., HAYITOV SH., DEHQONOV A., OSTONOV Y. Professional ta'lim muassasalarida dual ta'limni tashkil etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari	51
РАХМАТОВ Я.Я., БАДАЛОВ У.Х. Илғор хорижий тажрибалар асосида профессионал таълим муассасаларида дуал таълимни ташкил этишнинг замонавий тенденциялари	55
ИЛХОМОВ Б.Х. Дуал таълим асосида таълим жараёнларини ташкил этиш	58
ХАФИЗОВ А.Р., УМАРОВ А.А. Дуальное обучение: понятие, принципы, механизмы реализации, преимущества	61
ИМОМОВ Ш.Т. Профессионал таълим муассасаларида дуал таълимни ташкил этишнинг методологик асослари	66
JUMAYEVA M.T. Professional ta'lim muassasalarida dual ta'limning tashkil etishning metodolodik asoslari	70
IZBULLAYEVA G.V. O'zbekiston Respublikasi professional ta'limida o'qitishning dual tizimi	73
ORTIQOV O.R. Oliy va professional ta'lim tizimi integratsiyasida dual ta'lim mazmuni	75
ДЖАНАЛИЕВА Г.А., БОБОЕВ Ж.Ж., ИСРОИЛОВА Ш.Н. Профессионал таълим муассасаларида дуал таълим тизимини қўлланилишининг аҳамияти	77
ELIBOYEVA L.S. Dual ta'lim – kichik mutaxassislarni tayyorlashning samarali shakli	78
ISMATOVA N.B., SULTONOV A. Dual ta'limning amalga oshirish imkoniyatlari	79
АБДУЛЛАЕВ Қ.Ф. Профессионал таълимни ташкил этиш истиқболлари	82
БОБОМУРОДОВА Н.Ж. Ибн Сино таълимотида жисмоний баркамоллик ғояси	83
2-ШЎЪБА. ПРОФЕССИОНАЛ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ДУАЛ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШ ИМКОНИАТЛАРИ	
УБАЙДУЛЛАЕВ А.Н. Профессионал таълим тизимида “модулли ўқитиш”ни қўллаш имкониятлари ва замонавий тенденциялари	86
НОРОВ Н. Таълим муассасаси ўқувчиларининг worldskills стандартлари асосида компетенцияларини шакллантириш	90
МУРАТОВА Г.С. “Сув ва саломатликнинг атраф муҳитдаги ўрни” мавзусини дуал таълимда ташкил этиш	92
ФЁДОРОВ С.В., ШАРИПОВ Ж.О. Влияние структурных и фазовых превращений в легированном подповерхностном слое быстрорежущих инструментов на их износостойкость при резке жаропрочных, хромовых сплавов	95
ЭШОНҚУЛОВ Б.Д. Янги профессионал таълим - янги миссияси	104

КАЗИМОВА М.Ш. Дуальное образование как фактор успешного трудоустройства выпускников нефтегазового колледжа	108
KNAFIZOV A.R., MUKHAMADIEVA R.A. Uzbek dual system education key to achieve the goals of maintainable advancement	112
СИРОЖОВ С. Гуманистические принципы образовательного процесса в Узбекистане	115
INOYATOV I.SH., RAJABOV U.YA. Kuzgi bug‘doyning hosildorligiga sug‘orish tartibi va o‘g‘itlash me‘yorini ta’siri buyicha olib borilgan ilmiy tadqiqot ishlari natijalari va ularning tahlili	118
QURBONOV N. Yangi O‘zbekistonda professional ta’lim tizimi takomillashuvining muhim asoslari	122
РАХМАТОВА У.Д., НИЁЗОВА И.Н. Дуал таълим - профессионал таълим самарадорлигини ошириш омили сифатида	126
ХОДЖАЕВ Н., АВЛИЯКУЛОВ А. Дуальное обучение в профессиональных образовательных учреждениях	130
МУХАММАДОВ С.А. Германия дуал (касб-хунар) таълимнинг ўрганиш соҳалари ва ўқитиш методлари	133
НОРОВ Н.Ф. Дуал таълимни ташкил этиш	135
ИМОМОВА С.Х., БОЗОРОВ Д.Т. Касб-хунар мактабларида профессионал таълимнинг ташкил этилиш	138
SHORIYEVA N. A. Professional ta’lim tizimida dual ta’lim texnologiyalarini qo’llash imkoniyatlari	139
3-ШЎБА. ПРОФЕССИОНАЛ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ДУАЛ ТАЪЛИМИ ЖАРАЁНИДА ЎҚУВЧИЛАР БИЛИМИНИ БАҲОЛАШНИНГ ХАЛҚАРО ТИЗИМИ	
ГАФФАРОВ Ф. Дуал таълими тизимида тайёргарлик шароитларида ўқувчиларнинг баҳолаш компетенциясини шакллантириш	145
ХАЙДАРОВ Б.М. Ўқув амалиётларида Power Point тақдими ёрдамида ўқувчиларнинг компетенцияларни шакллантириш	147
УСМОНОВ И. Профессионал таълим муассасаларида талабалар таълимини индивидуаллаштириш имкониятлари	149
ABDURAXMANOVA SH.A., SULTONMURODOV A.A. Professional ta’lim tizimida o‘rgatuvchi video darslarni qo’llash imkoniyatlari	153
НОРОВ Н., ЭШОНКУЛОВ Б., ШУКУРЛАЕВА Г. Worldskills стандартлари бўйича мусобақаларни ташкил этиш	156
ABDIYEV SH. Dual ta’lim asosida tahsil oluvchilarning yuksak axloqiy sifatlarini shakllantirishning dolzarbligi	160
УСМОНОВА Б.Ш., МИРЗАЕВА С.И. Профессионал таълимда интерфаол методлардан фойдаланишнинг асосий омили ва методологик талаблари	162
ИМОМОВА С.Н. Professional ta’lim tizimida o’quv mashg’ulotlarini tashkil etish bo’yicha zamonaviy metodologik talablar asosida ta’lim texnologiyalarini tuzish va ulardan samarali foydalanish	167
TOSHOVA G.J. Innovatsion metodlarni qo’llashning psixologik jihatlari	173

АЗИМОВА М.Б., БОТИРОВ Ж.С. Хунармандчилик амалий санъатнинг инсон ҳаётидаги аҳамияти	175
4-ШЎЪБА. ИЛҒОР ЖОРИЖИЙ ТАЖРИБАЛАР, ЯНГИ ЗАМОНАВИЙ МЕТОДОЛОГИК ТАЛАБЛАР АСОСИДА ПРОФЕССИОНАЛ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ДАРСЛИКЛАРИНИ ЯРАТИШНИНГ КОНЦЕТУАЛ АСОСЛАРИ, ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА КРЕАТИВЛИК ЁНДАШУВ ВА ИНТЕГРАЦИЯ	
ДЖАНАЛИЕВА Г.А. Илғор хорижий тажрибалар асосида профессионал таълим муассасалари дарсликларини яратишнинг ўзига хосликлари	179
ҲАЙИТОВ Ш.А. XIX аср – XX аср бошларида ўлкамиздаги техника мактаблари тажрибаси тарихидан	180
КЛИЧЕВА Г.О., КЛИЧЕВА Д.О. Профессионал таълимда педагогик компетентлик ва креативликнинг назарий асослари	183
МУСТАФОЕВ З.К. Технологик таълимнинг ўқув-методик таъминотини ишлаб чиқишда узвийликни таъминлаш	185
АДИЗОВА С.Ю. Инновацион ёндашув асосида бўлажак мутахассис кадрларда касбий сифатларни таснифлаш	187
AVEZOV H.T., JO'RAYEVA.T. Eritmalar mavzusiga oid masalani turli usullarda yechish orqali o'quvchilarda interaktivlikni oshirish	190
ХОДЖАЕВА Н., МАМУРОВА Ф. Уч ўлчовли компьютер графикасини ўқитишнинг асосий мақсади	192
AVEZOV H.T., TEMIROV F.F. Chiqindilardan ikkilamchi xom ashyo sifatida foydalanish ekologik vaziyatni yaxshilashning omili sifatida	195
ХОЛОВА Г.К. Технологик таълимни ташкил этишда мактабгача, умумий ўрта, профессионал ва олий таълим тизимларининг ўзаро интеграцияси	196
НАСИМОВА Ҳ.А. Бухоро илк матбуотида таълим ва тарбия тарихидан (“Турон” газетаси материаллари асосида)	198
ҲАҲУРҲУЛЛОҲЕВА З.В. Yoshlarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish	201
ЮСУПОВА М.Ў. Бухоро маросим таомларининг умумий тавсифи ва таснифоти	202
ТУРСУНОВА У.О., ДЖУРАЕВА Н. Рациональное использования масла зародышей пшеницы в жиромучном продукте	205
МАРДОНОВ У.Э., МАЖИДОВА Н.К. Исследование гидрогенизации хлопкового масла на стационарных катализаторах	207
ҲАЙТОВ Х.А. Замонавий таълим тизими ривожига кулги маданияти ва санъати муҳим омил сифатида	209
SHARIPOVA M.M. MTTda bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvlar	212
АҲМАДОВ О.Ш. Тараққийпарварларнинг бухорода таълим-тарбия тизимини ислоҳ қилишга қаратилган ғоя ва қарашлари.	214
ЭЛОВА Д.Д. XIX аср охири – XX аср бошларида туркистонда	217

гидромелорация соҳасида янги техникаларнинг кириб келиш тарихидан	
РАНИМОВА Д.А. Та'лим тизimini rivojlantirishda ajdodlar merosining roli	221
ФАТУЛЛАЕВА М.А., МАҲМУДОВ И. Ёш авлод тарбиясида миллий халқ ўйинларининг ўрни ва педагогик аҳамияти	223
АВЛИЯКУЛОВ М.М. Бўлажак ўқитувчилар маънавий оламини юксалтиришда санъат ва маданиятнинг ўрни.	227
TOSHEVA D.I. Ekologik ta'lim-tarbiya haqida allomalar qarashlari	229
АВЛИЯКУЛОВА Н.М. Пути развития изобразительно-творческой деятельности будущих педагогов.	235
НУРУЛЛАЕВ А.Р., ХУЖАЕВ Э. Мактабгача ёшдаги болаларни жисмоний ҳаракатларга ўргатишда ҳаракатли ўйинлардан фойдаланиш самарадорлиги	237
ГУЛБОЕВ А.Т. Профессионал таълим тизимида маънавий- маърифий ишларни ташкил этиш	239
УСМОНОВА Г.И. Таълим ва тарбия уйғунлиги миллий тараққиётга эришиш кафолати	241
ҲАЙИТОВ Ж.Ш. Ўзбекистонда бошқоқ (дон)ли экин янги навларининг тарқалиши тарихи	243
ОРЗИЕВ М.З., ҲАЙИТОВ Р. Биринчи жаҳон уруши даврида бухорода герман-турк fronti учун олиб борилган тарғибот ишлари	245
ГУЛБОЕВ А.Т. Профессионал таълим тизимида касбий-ахлоқий меъёрларини тарбиялашнинг илмий-педагогик асослари	251
ҚУРБОНОВА У.Ў. Мустақиллик йилларида ўзбекистонда касбий таълим тараққиёти тенденциялари	254
GULAMOVA D. “Street law” loyihasi huquq targ'ibotining eng mukammal dasturi	257
РАЖАБОВ О. Баркамол ёшлар таълим-тарбиясида туркистон маърифатпарварларининг қарашлари	259
ШАМСИЕВ Р.Х. “Механик узатмалар” мавзусини ўқитишнинг замонавий усуллари.	261
КҮЧАРОВ Ж.Қ. Мирзо Улуғбек ва Бухоро	265
ТЕМИРОВ Ф.У. Садриддин Айний – ёш авлоднинг таълим-тарбияси тўғрисидаги фикрлари	270
ХАКИМОВА Г.А. Религия любви в полотнох Акмаля Нура	272
АДИЗОВА Х.Р., ШОДМОНОВА Д.А. Табиатга муносабатимизни ўзгартиришимиз шарт	274
ШИРИНОВ А.Л. Ўзбекистонда манзара жанрининг ривожланиши	278
НУРИЛЛАЕВА Н.Ш. Интеграция науки и образования как элемент системы непрерывного профессионального образования	280
СОБИРОВА Ш.У. Архитектура қурилиш чизмачилигида ўқитиш методларининг аҳамияти	282
ГАФФАРОВ Х.Р., САВРИЙЕВ Й.С., АЗИЗОВ Б.А., СЕВИНОВ У.Б. Пахта чигити кунжарасини муаллақ ҳолатда кўп босқичли мой олиш қурилмасида мой ажратиб олиш жараёни моделиштириш	284

AMINOV A.SH., QULMANMATOV B.G'. Chizmachilik darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish samaradorligi.	292
ЭЛМУРОДОВ А.С. Автоматизированное управление ковроткацким станком	295
РАХМАТУЛЛАЕВА Д. Профессионал таълим муассасалари ўқитувчиларида тадбиркорлик компетенцияларини шакллантириш	298
ШАРИПОВ Ж.О. Влияние антифрикционных алмазоподобных (dlc) покрытий на надежность процесса фрезерования без сож хромовых сплавов	300
МИРЗОЕВА И.Э., МИРЗОЕВА О.Э. География дарсларида инновацион ва педагогик технологиялардан фойдаланиш	303
ОРЗИЕВ М.З., ҲОЖИМУРОДОВ Ж.Э. Россия-Афғонистон: XX аср бошларида сиёсий ва иқтисодий муносабатлар тарихидан	306
ҒОФУРОВ М. Технологик таълим тизимининг моддий-техник таъминотини мустаҳкамлаш.	311
ХАСАНОВ Х. Электромагнитная сверхсжимаемость	314
НУРИДДИНОВА Н.З. Как выучить русский язык	326
НАЗАРОВА З.И. Таълим жараёнида зиёрат туризмининг ташкил этишининг ўзига хос хусусиятлари: имконият, муаммо ва ечимлар	329
МАМАТОВ D.Q. Maktabda chizmachilik darslarida “Buyum modelini yasash” orqali o’quvchilarning fazoviy tasavvurlarini shakllantirish.	331
МУСИНОВА А.С., ҒУЛОМОВ Ш.Ж. Мис идишларни ясашнинг техник усули	332
ABDURAZOQOVNA N.R., RAHMATOVA Z.SH. O’rta asrlarda rassom miniaturachilarni o’qitish metodlari tarixidan	335
МАМУРОВ И., МАМУРОВА Д.И., АСРОРОВА М. Coreldraw — незаменимый помощник профессионалов	337
ТО’РАҲЕВ А.И. ХАЙРУЛЛАЕВ S.F. Mahmud Tarobiyning milliy ozodlik yo`lidagi kurashi	339
TUXSANOVA V.R. Matoni bezash san’ati tarixi va uslublari (issiq, sovuq, tugunli batik)	341
DJURAYEVA L.R. Innovatsion pedagogik faoliyatning ta’lim sifatini oshirishdagi ahamiyati	343
АБДУРАХМОНОВ О.Р., САИДОВА М.Б. Автоматизированное управление уровнем при производстве чистой воды	348
НУРИЛЛАЕВА Н.Ш. Чет тилларни ўқитишда сифат самарадорлигига эришишининг педагогик ва психологик жиҳатлари	349
МАХМУДОВА С.Х. Ўқувчиларининг ўқиш саводхонлигини халқаро даражада баҳолаш	352
АЗИМОВА Н.Э., НАСИМОВА З.И. Очиқ таълим тизими таълим сифатини юқори кўтариш омили сифатида	355
АЗИМОВА Н.Э., НАСИМОВА З.И. Дуал таълим тамойилларига асосланган профессионал таълим дастурларини амалга оширишининг	357

Ўзига хос хусусиятлари.	
ЖУРАЕВ Б.Т. Педагогик мулоқот касбий компетентликнинг муҳим омили	360
САИДОВ О.Қ. Фармация йўналишида дуал таълимни ташкил этиш	362
МАХМУДОВА Н. Та'лим jarayonida didaktik vositalardan foydalanishning qulay shart-sharoitlari	365
МАЖИДОВ Ж.Ж., РАЖАБОВА Г.Е . О`рта osiyo jadidlarining yangi usul maktablari faoliyatidan lavhalar	368